

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12.— Za po godinu K 6.— Za Šibenik na godinu domaćenju i kuću K 12.— Za inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Utvara i njezini pomači.

Sama je bila preslabia, pa su joj skočili u pomoć samostalci gosp. Čingrije, kao najvjerniji njezini drugovi. U drugom redu dolaze Srbi, a onda Talijani, koji su se pokazali vjerni i najuzbratniji, dok pravaši nisu im razderali paukovu mrežu u kojoj su bili ulovljeni.

Tada se pomoć utvari razplinula i ona je klonjala kao sjena ne pred šest pravaša, nego pred silom istine i prava, koju su pravaši zastupali.

Sada poslije kapitulacije, utvari skace u pomoć „Smotra Dalmatinska“ neobičnom žestinom, a ovoj se kao vjerne družice pridružuju „Crvena Hrvatska“ Kačanovska i „Sloboda slobodarska“ i pučka. „Nase Jedinstvo“ i „Narodni List“ ne treba ni spominjati. „Obzor“, „R. Novi List“ također ne, jer to su svih vjerni drugovi i pomagači utvare.

Mi ih još puštamo da dreež i da zavaravaju javnost, ta danas je običaj da se sve opravdava pučkim novcem, kojeg su eto tako pravaši raztepli na teret pokrajine, a u času kad bi bez njih i bez njihove obstrukcije, bio protekao našom pokrajnom med i mleko. Toliko toga se imalo učiniti, a sve to zapriječiće pravaši!

Zar ne, da je to strašno? Pravaši zapriječili napredak zemlje, bogatstva, prosvjeti, jer to se bilo proteklo u nevidjenom obilju da nije bilo obstrukcije. Dakle smrt pravašima, ili barem digni se „Jadna Dalmacija“ po pogledu što oni uradiše od tvoj Ivčevića, Blančina, Čingrije, Mihaljevića, Vukovića i drugih svojih dobrovratova!

Ako kašmo smo od jučer, „Smotra“ ovoj i ovakovoj galami prednjači, jer da se mnogo, mnogo toga moglo učiniti na korist zemlje. Njarnivo, u dva, tri dana više nego u sto godina!

Ali mi se tešimo, da smo baš mi pravaši potakli ovakove žalbe utvare i svih njezinih pomagača.

Mi čemo te žalbe malo bolje drugom zgodom razsvjetiti, a za sada upozorujemo naše čitatelje na dve važne izjave naših zastupnika.

Sabor i Makarski izbori.

Gosp. Dr. V. Mihaljević, zastupnik i predsjednik „Hrvatske stranke“, dao je štampati u zadnjem broju „Narodnoga Lista“ izjavu vrhu „razgovora“, što ga jesenjas u predsjedništvu sabora, imao tolako samo sa Drom, Drinkovićem iako sam ja dovršio moj govor u predmetu verifikacije mandata zastupnika grada Makarske.

U toj izjavi gosp. Dr. Mihaljević u glavnom tvrdi, da je u „razgovoru“ kazao, da je

Biserje hrvatskog narodnog jezika.

Ljubi, rođe, jezik iznad svega, U njem živi, umiri za njega!

X.

Ljepota hrvatskih narodnih postoljica.

Na drugom smo mjestu obširno govorili o značenju i postanku postoljice. Izlaki smo također kako je ovo narodno blago radi svoje luke razumljivosti prešlo hrvatskom narodu u krv i jezik, te njemu postalo miliće od svih ostalih njegovih tvorevin. Prof. Korac iztiče i on u veliku ljubav naroda našega prama poslovima, a pokle je poslovike okrstio „izrazovom pučke mudrosti“, a pravne i čudoredne napose „zakonomi pučke pameti“, nadodaje: „Akoprem rado dopuštam da mnoge i prenogene narodne pjesme, nar. prijeviedke, a osobito naragonetke bistrinom i oštromijem daleko nadskrijuju i same nar. poslovice, ipak je nepotbitna istina, da su poslovice svakomu narodu, već svoje kratkoće i lake razumljivosti radi, puno i miliće i običajnije od pjesama, od pripovedaka i od zagoneftaka: jer — kao što dobro opažava Čelakovski — njihov zvučan i razmjeran plod, kadašto i srok, puno ponu dooprinda, da gode duhu i sluhu! (str. 9-10.)

uvjeren, da će se Don. Ribičić odreći zastupništva, a da će ga i on, Dr. Mihaljević, na to potaknuti; da pri tom nije založio „poštenu rieč“, ali da je izpunio što je rekao, a da, ako se nije došlo do ostvarenja, to je ovisilo od prilika izvan njegove volje i snage.

Da samu rieč „razgovor“ bolje razjasniti, treba da u kratkim potzem predložim javnosti, kako je stvar tekla i da počmem nesto iz dajlega.

U jesenskom zasjedanju imalo se je odlučiti o verifikaciji izbora za grad Makarsku. Žemaljski odbor nije tada našao da stavi saboru konkretan predlog, već mu je naprosto ustupio spise i da sam sabor oceni stvar i odluči. To je bilo sasvim korektno. Sabor je imenovao svoj ovjeroviteljni odbor od 7 lica, koji je stvar proučio i predložio saboru, da se uništiti izbor Don. Niku Ribičića.

Ovjeroviteljni odbor pretresao je bio stvar sasvim slobodno, razborito; stranačke strasti i intrige nisu tada bile preotele maha. Ovjeroviteljni odbor sudio je nepristano, nesrećno, bez strasti i bez obzira strančarskih. S toga je pravorek ovjeroviteljnog odbora, da je izbor ništan, smeo u prvom redu predsjedniku „Hrvatske stranke“. Radilo je, intrigiralo, dogovaralo, kako bi ipak sabor — uzprkos ovjeroviteljnog odbora, da se izbor uništi — kakvom takvom većinom taj izbor odborio.

Predlog ovjeroviteljnog odbora, da se uništiti izbor, stavljen je na dnevni red sjeđnice 16. listopada prošle godine, biva oko 20 dana kasnije nego je isti izbor rezkupio svoj pravorek.

Međutim je sve bilo „uredjeno“, klubovi Hrvatske stranke, srbske stranke i talijana već su zaključili, da će glasovati za ovjerovljene, dakle proti predlogu ovjeroviteljnog odbora; članovi, koji su se kompromitirali u odboru glasuju za uništenje izbora, imali su se u saboru ustežnuti od glasovanja.

Većina je dakle bila gotova, pak je stvar mogla doći na dnevni red u saboru!

Zgadjenjakom tim postupkom pravaški zastupnici ipak nisu izgubili nade, da će istina i pravica pobediti; te su u sjeđnici 16. listopada pr. g. ustali odlučno proti nasilju većine, i dozakazali, da je izbor ništan.

Jamčim prvi bio uzeo rieč i razložio saboru cijelu stvar; dokazao sam, da ne jedan već 4 glasa bila su oduzete pravašima. To je djelovalo tako na zastupnike, da su se mnogi stali buniti proti zaključenju kluba. Zastupnici Dr. Mihaljević i Vuković bili su konsternirani nad „škandalom“, koji bi mogao nastati, da sabor proglaši nevaljanjem i ništetnim izborom, koji je bio nevaljan i ništetan. Zovu mene i Dra. Drinkovića u predsjedništvo, mole nas, da odustanemo od daljne borbe u saboru; jamčem nam, da će se Don. Ribičić odreći; da će oni za to porudit; da ovo pitanje ne doći više pred sabor; mole nas za to da

pristanemo na predlog, da se spisi ustupem, odbior pod izlikom tobožnijih novih izvida u svrhu, da se dade vremena, da se don Ribičić odreće, e da to ne upada u oči i da se ne smatra kao poraz i poniženstvo za njega i stranku. Zast. Vuković gotovo je plakao tom prigodom. Mi pitamo, neka nam dаду i u pismeno jamstvo, da će se don Ribičić odreći. Tada će dr. Mihaljević, čini mi se kao da ga sad čuje, da ne treba pismene obvezu. Dosta je rieč, ta dosta je rieč! Dobro, velimo, utužimo onda rok, kroz koji će slediti odreka. Na to nam Dr. Mihaljević i Vuković odgovaraju, da ne stavljamo kvara ujetje, da bi to bilo poniženstvo, da će rok prama prilikama bili nešto dulji ili nešto kraći . . . Mi užavrčamo, da ne tražimo poniženstvo od nikoga, volimo da se stvar na liepe izgledi; pristajemo i da uništimo izbor Don. Niku Ribičića.

I to je onaj „razgovor.“

Vratimo se u sabornicu. Don I. Prodan i dr. Drinković odustane od govora, što su ih imali izreke, te se odmah prešlo na glasovanje vrhu predloga dr. Škrinjarića, da se spisi ustupem za izvide zem. odboru. Uslijed onog „razgovora“ glasuju za predlog i pravaši.

Što se je nakon toga dogodilo, svakome je u živoj pameti. Neka javnost sudi, tko je poglavio dostačno i ugled sabora.

Dr. Ante Dulibić.

Gosp. dr. Vicku Mihaljeviću
predsjedniku „hrv. stranke“.

U „Narodnom listu“ od 5. mjeseca čitan Vašu izjavu u kojoj kaže, da sam ja „iz kaza da se na odreku don Ribičića kao stranka obvezan, nego da bude opet ustupljen na izvide, što da bi bilo dobro u redovima Vaše stranke u saboru, da oni i usprkos zaključku kluba neće glasovati za ovjerenje.“

A Vašu izjavu završavate: „Najavaš je pak, a ovo želim neka znade dr. Drinković, da sam ja izvrišio što sam reka“.

Dakle po Vašim riječima ja sam od Vas kao stranke nešto zahtjevao, a Vi ste, — kako i sami kažete — nastojali to izvršiti.

A kad je tako, molio bih Vas da mi kažete, kako bi ja od Vas kao stranke mogao što zahtjevati a Vi meni običate, ali ste Vi „sa mnjom i sa svakim, koji je htio čuti“, jednostavno u predsjedništvu onako ne prosti razgovarali, kako Vi kažete? Zar ne vidite da bi takva šta bilo nemoguće i smješno koliko i za me toliko i za Vas?

Kako Vi kažete, Vas su u tom „razgovoru“ vodile plemene namjere mira, a jamčim ih ne poričem, ali dopustit ćete da Vas upozorim, kako se dosta prilično važna zaboravili, kako Vi kažete? To ne vidite da bi takva šta bilo nemoguće i smješno koliko i za me toliko i za Vas?

To će razbistriti ovu stvar, koju mi nismo mogli ni kao ljudi ni kao stranka dozvoliti, da više dodje na pretres u saboru.

Kad je jesenjas izbor don Ribičića imao doći na pretres, jesam li ja ili koji od mojih drugova vodili s klim koje „razgovore?“ Nismo.

Takove su uobće naše narodne hrvatske poslovice. I premda se ne možemo takmiti sa velikim europskim narodima u radu oko poslovica, ipak poslovice naše radi bistrine i ljeputi, izravnim predmetom ljubavi, a ljubav je jača, ako su usvojene riječi i izraziti.

„Poslovica je — veli Čelakovski — iz plemenita kova izdjejan novac, okrugao, imajući nadpis i sliku: novac, koji milozvučno zvoni, te po narodu iz ruke u ruku putuje“.

Ljepote su ove i izvršene riječi o poslovici. Ona najprije valja da bude iz plemenita kova t. j. plod zdravog razuma, koji tvorenju poslovice nije potaknut od kakovih zazornih razloga već od prokušanog izkuštva. Pokle je na zgodničnu ubličenu, poslovicu putuje u narod u iz ruke u ruku, od ista do ista, dok se dovoljno razprostrani i postane običenita, tada dobiti novu poslovicu, jer običenost glavno je svojstvo tega naziva. Poslovica mora još imati nadpis i sliku t. j. značenje, da svak zna da ona služi za poučnu ili naučnu svrhu, ili — drugim riječim — da služi za oplemenjivanje čovjeka, te njegovih duševnih i tjelesnih vrlina. Napokon mora milozvučno zvoniti, naime, treba da bude pravi odraz plemenitosti narodne duše, i odsjev narodnog jezika.

Kad se tiktva pokonči i opanak popapuči, svasta bude (st. 563.)

Tko rat želi, na glavi mu bio (st. 363.)

Srce sudi a desnica vlada (st. 162.)

A ove druge su metaforične, od kojih neke su vrlo slične.

Kad se tiktva uči, u trušilici druga (st. 88.)

Ljeto mladost, zima starost (st. 190.)

Bolje se roditi bez nosa, nego bez sreće (strana 426.)

Evo nekoje, koje su izluženice:

U sreću se uzda lud, a pametan u svoj trud (st. 427.)

Svaka je osveta od Boga prokleta (st. 43.)

Lakomcu štetna pamet otvara (st. 110.)

I kad je verifikacioni odbor većinom glasova prizvati, da se uništiti taj izbor, pa kad smo čuli uprkos toga, da je Vaš klub odlučio glasovati za ovjerovljenje, jesmo li mi, ja i moji drugovi, s kim smo ugovarali, „razgovarali“, da se ne dogodi? Nismo.

I došlo je to pitanje pred sabor. Mi smo sve svoje sile bili pripravili da ga pobijemo i da dokazemo način borbe u Makarskoj i makarskom primorju od 15 godina nazad do danas.

Od naših govorova je prvi dr. Dulibić, a neću izražavati, jeste li ga vi si slali, samo znam, da tada nastala u redovima Vaše stranke zabuna i da su mnogi glasno izjavljivali u saboru, da oni i uprkos zaključku kluba neće glasovati za ovjerenje.

Poslije dr. Dulibića govorio je dr. Mladinov i tada ste Vi i vitez Vuković zaokupili dr. Dulibića a onda i mene, te nas obojica obojicu za jednici molila da i mi pristojemo, da posao toga izbora bude opet ustupljen na izvide, što da bi bili predloženo samo prava forma, a vi da nam dajete rieč, da će se Don. Ribičić zahvaliti, tako da ova sara neće više doći na sabor.

Jest, gospodine predsjednici „hrvatske stranke“, rieč ste zadali, a ja nisam ništa zahtjevao nego sam samo spomenuo, da bi bilo dobro stvar pismeno utvrditi. Na to ste obojica ustvrdili, da je dosta rieč zadata i da zate oduševljenjam.

Tada se govorilo o roku zahvale, a vi i vitez Vuković, da bi bilo veliko poniženje obvezati se na kratki rok; da je sve jedno bilo to 8, 15, 30 i više dana; da će to uslijediti kao od svoje volje bez izvrgavati osjetljivosti i poniženstvu uglednu osobu itd. Da za ovo obojica jamčite.

Ja sam, baš ja, na to odvratio, da je dobro, da vredi i da je dosta rieč; da ni, nam nije drago ničijovo poniženje i da mi je milo što ćemo tako izbjegnuti osobnostima.

Ovako je bilo, gospodine predsjednici „hrvatske stranke“, a to mi je neki dan u Zagrad pred Dr. J. Mladinovom potvrdio i vitez Vuković, koji od mene javno u sabor pozvan, nije mogao da mi protušlo.

A da je ovako bilo, vidi se najbolje iz ponašanja nas pravaša. Imali smo, može se reći, većinu u saboru, bari, pre duševnom razpoloženju; imali smo većinu verifikacionog odbora; uspjehom govora dr. Dulibića postigli smo da su se redovni vaši stranki ubunili; imali smo glasno jamstvo njihovih vaših da za verifikaciju neće glasovati; frakcija Dubrovčana bila proti verifikaciji; bio je proti i po koj Talijan i Srb, a uprkos svega toga mi pravaši odustajemo od rieči i glasujemo da cieli posao bude opet ustupljen Žem. Odboru za nove izvide!

Tko nije znao za naš ugovor s Vami, predsjednikom „hrvatske stranke“, i vitezom Vu-

kočićem, da nema na svetu žalosti, ne bi nas ni sunce grijalo (st. 356.)

Danas meni sutra tebi, to su čase poreduće (st. 410.)

Tko živi o nadi, zatiče se za maglom (st. 490.)

Medvedja ne diraj, kad mu nos dimi (st. 495.)

Nema gore žalosti, što kad se vrana pojutokoli, a vlah polohvali (st. 536.)

Srce nosi sokolova krila (st. 420.)

Djevojačka pamet rosa na listu (st. 573.)

Slijedeće su prisposobnici:

Ne može vatra i barut zajedno (st. 168.)

Boje je biti jedan i drjevac, nego godinu dana kokoš (st. 568.)

Gora je rana od jezika, nego od mača (st. 89.)

Kad slavljiv pjeva, vrabac se ne sluša (st. 562.)

Zaludu je ljepta brada, kad je slaba glava (strana 366.)

Ni u tikvi suda, ni u trašiljci druga (st. 88.)

Ljeto mladost, zima starost (st. 190.)

Bolje se roditi bez nosa, nego bez sreće (strana 426.)

Evo nekoje, koje su izluženice:

U sreću se uzda lud, a pametan u svoj trud (st. 427.)

Svaka je osveta od Boga prokleta (st. 43.)

Lakomcu štetna pamet otvara (st. 110.)

sabor će se zatvoriti, a time bi bila odgodjena i naumljena rekonstrukcija Bienerthova kabine.

Kossuthovci i Justhovci. Između objiju skupina neodvisne stanke sve došle još nije došlo do sporazuma, no na jednoj i na drugoj strani živo se radi oko toga, kako bi se obavdile skupine opet ujednili u jedinstvenu stranku. U redovima Kossutove stranke sve više raste broj pristalica ovoga ujedinjenja. Občenito se medutin drži, da bi Justhova stranka morala u tom pogledu poduzeti prve korake. Kossutovi traže, neka vodje Justhove stranke pomude vodstvo Franji Kossuthu te podjedno izjave, da su do godišnjih opradali Kossuthovo stanovištvo.

Zapletaji na Balkanu. Privatne vestijavljaju, da se u Carigradu čine najobosežnije ratne pripreme velikom žbrom. Drugi vojni zbor spreman je za odlazak, topničtvje je koncentrirano, transport živeza i muničije stope u pripremi, a turska mornarica navodno je dobila zapovijed, da odplovi u kretsko vode. U turskom ratnom ministarstvu vlada osobito živahnja djelatnost, što se do kasno u noć obdržavaju konferencije sa ratnim ministrom, ministrom mornarice i raznim vojnim zapovjednicima i guvernerima. Zapovijednik 3. vojnog zbora Chadi-paša opetovan je većao sa Šefket-pašom. Novi bagdaski guverner Nazzim-paša, koji je već imao da podigne na svoje mjesto, morao je ostati u Carigradu, pošto mu je saobćeno, da je njegova prisutnost nužna. Drži se, da je on određen za visoko vojničko mjesto u Jedreni. U ruskom službenim krugovima preduzije se mirnije situacije. Saživ mornarne skupštine u Grčkoj pruža tu prednost, da će zemlja uslijed toga biti oslobođena gospodstva vojne lige. Dinastičko pitanje je u veće nije poticano, akoprem se ne može zatajiti, da je položaj kraljev zamršen. — U berlinskim diplomatskim krugovima uvjereni su, da se u ovoj zamršenoj situaciji može reći, da će nastati doskora posve mašnji mir.

Koncentrirajmo ribare naše!

Kako smo već javili, na 13. p. m. bila je u SPLITU skupština i na istoj, da je uglavio osnivanje „Ribarskog zadružnog saveza“ za Dalmaciju te su u tu svrhu već bila starčešta i ostale časti. Na 10. tekućeg podstreljeli se će okružnom sudu u Splitu pravila i zadružni podpis prve uprave, e da budu unešeni u zadružni registar. Dakle svi je već učinjeno, iako po gotovo čini, nek nam bude dopušteno reći par riječi ob ovom velevažnom pitanju.

Od kad god izlazi „Hrv. Rieč“ osobitu smo pažnju posvećivali našim ekonomskim prilikama u obče, a ribarskim napose, te bez ikakvoga obzira možemo otvoreno reći, da smo mi prvi uzel na tapet naše ribarstvo i naše ribarske prilike, te zato mislimo, da imamo pravo pozabaviti se i ovom najnovijom ribarskom ustavom. Kao što su priredjivale anketu radi vinskih krije, zabavili na nas, tako su i ovi za konstituciju ribarskog saveza, prem i jedne i druge vezala je dužnost naprama nama, jer svi listovi u pokrajini nisu napisali u ovih zadnjih godina toliko gospodarskih i ribarskih članaka, koliko mi. Da smo bili pozvani na anketu i na ovu zadružnu skupštinu, bili bismo se dragovoljno odzvali i rekli svoju, a pošto nismo, moramo to učiniti ovim putem.

„Ribarski savez za Dalmaciju“ jest čedo, koje nisu izazvale ribarske prilike, niti je nikao iz nužde. Cela javna štampa nije se nikada bavila osnućem ribarskog saveza, do li ribarskih zadružja i ribarskog pokrajinskog društva. Ni se bavila zato, što ovim načinom graditi se nešto neravnopravno, barem za još dugi niz godina, a kako danas stope stvari u našoj zemlji, ova ustanova može da nam donosi ne malih hrdavih posljedica, koje mogu kobno djelovati na unaprednjak naše ribarstva i ribarskog obrta. Na anketi držanoj u Splitu u inicijativom „Zadružnoga saveza“ bio je i g. Lorini kao referent za ribarstvo i nije našao shodnim, da predloži osnuće „Ribarskoga saveza za Dalmaciju“, a predložio je u XIV. zaglavku preporuka „Zadružnog savezu“, da upotrebi vas svoj upliv i vlast, što ih ima nad učlanjenjem ribarskim zadrugama, a da ove bez svoje šteće rade svedj uuglasju među sobom“, a pri tački XIII. preporuka ustanovljenje što više ribarskih zadružja, koja da vlasti pripomože. Sve ove preporuke, kao i mnoge druge bile su upravljenje „Zadružnom savezu“ i on je morao brinuti se oko njihova oživotvorenenja.

Od onog doba prošao je mali razmak. G. Lorini dolazi opet u Split, da prisustvuje drugom sastanku, na komome nastaupnik „Zadružnog saveza“ i zabavio ono, što je nazad malo vremena stavio na dišnu saveznoj upravi, veli: „Pokret je oduševio departmane ribarske na pomorskoj vladi.“ Koji su to departmani, to mi već znamo. Dakle i nazad malo mjeseci g. Lorini nije znao, da bi „Zadružni ribarski savez“ spasio naše ribarstvo, te stoga ga

nije predložio ili pak sada nezna, da je ova institucija preuranjena sve doole, dok su ne rješiti pitanje pokrajinskog ribarskog društva, kako ga je on bio, predložio na anketi u Splitu t. j.: „Da nam se unaprijeđi ribarstvo, treba da se u prvom redu podigne stepen stručne naobrazbe ribara, a to će se postići (točka 5) ako se u Dalmaciju ustanovi ribarsko društvo i stručni list“. Ovo bi bio pravi i naravni put, koji bi uas vodio k cilju, a kome se je g. Lorini evo iznjevio. Zašto?

Da je pako „Zadružni savez“ u Splitu budnij omok pratiti razvoj naših kraljevskih zadružja, učlanjuju i finansiraju, vidi se po samome govoru i predlogu Vrsalovića iznešenu u občoj skupštini „Saveza“ 25. lipnja 1908., da se „Zadružni savez“ od sada naročito briga, da se u Dalmaciji prama mjestnim prilikama zavedu i valjano urede osobljivo vino-gradske-vinarske, masline-uljske i ribarske zadruge, pa da se u njemu učlane i da za iste nastoji po mogućnosti imati na svoje vreme posebne strukovnjake i u svome kriju podeljuju troskovači obo.

Je li „Zadružni savez“ udario ovim pravcem? Jest. On je sve ribarske zadruge, izim same jedne, koje su se sk njemu obratile učlanju i finansirao, a jednoj dapače i sa svotom od 200.000 K.

Da je se osnućem ribarskog saveza pošlo nenaravnim putem vidi se i po riječima istoga g. Lorina. On naime veli: Zadružnog je danas u svemu austrijskom primorju 76, a 5–6 ima se ustrojilo. Niesu dakako sve organizovane sa pravneg gledišta, jer je to bilo težko s početka. Dakle 76 zadružnog je na celiom Jadransu, a od ovih po našem mnenju bili će u Dalmaciji 30, a od ovih dobrovođenih po zakonskim propisima 12–15. Sve zadruge nemaju jednakovojenj knjigovodstvo, a mirne savjesti možemo reći, da su najurednije i najbolje vodjene, dapače jedino se one mogu nazvati zadruge, koje su učlanjene u „Savez zadružni“ u Splitu. Sve ostale nijesu nego skup ljudi, koji su se združili zato, da mogu na ledima siromašnog ribara dobiti za se od vlade par stotina kruna, što g. Lorini vrlo dobro zna.

Na skupštini u Splitu bile su zastupane ove obstojeće zadruge: Novalja Neretvanska zadružna u Opuzenu, Komiza i Muo. Ove su dvije zadružne članice Saveza zadružnog u Splitu i dok se ne riješe ovog članstva nemogu stupiti u drugi. Dakle zakonito su pristupile na skupštinu dve same ribarske skupštine, da osnuju ribarski Savez.

Doduše bili su i zastupatelji zadruge, koje se misle osnovati i to njih dvanaest u ovim mjestima: Sustjepan, Rieka dubrovačka, Župa dubrovačka, Rogoznica, Pivči Luka, Split, Milna, Betina, Vis, Murter, Zaton i Gradac. Tko poznaje prilike ovih mjesto, može mirne duše reći, da niti polovica ovih zadruge neće se osnovati. Pa recimo, da se i osnuju, sve to ih skupa neće biti nego 12, a pribjemo li k ovi sive obstojeće pa i one, što su učlanjene u Savez zadružni (njih 7) to ih nikako neće biti više od 19–20. Za imati pako „Savez“ hoće se, kako smo gori vidili, najmanje 50 Zadružnica, a mi smo više nego uvjereni, da će protiči još dosta karla Krke dok se do ovoga dodje. Kako dakle stoje stvari na temelju zakona Savez ribarskom bar danas ne može da bude obstanka.

Što se je imalo raditi? Moralo se je početi s temelja a to ujedinjujući sve naše ribare u jako ribarsko društvo i osnivanjem zadruge u onim ribarskim mjestima gdje su prilike za povoljnije. U jednu rieč imala se je provesni organizacija naših ribara onako i na onom temelju kako ga je zamislio i nakon toga izvesti „Zadružni Savez“ u Splitu. Doduše ovaj njezin rad je išao sporu, ali iko polako ide zdravo dodje.

Je li dakle čitula se potreba, da se na vrat na nos, što-no se kaže s koca i s konopca ustroji „Ribarski savez za Dalmaciju“? Velimo otvoreno, da se potreba nije danas čitula. Ono što je bilo od neobuhodne nužde jest to, da se osnuje tako pokrajinsko ribarsko društvo, koje će skupiti sve naše ribare u jedno kolo i tako biti branici i čuvati njihovih interesa onako, kao što je povaljno danas naše pokrajinsko gospodarsko viće za naše gospodarstvo na kopuru. Je li zadružni Savez oko ovoga radio? Jest, jer vidimo da je jednoglasno na svojoj občoj skupštini u Zadru prošlog srpnja primio predlog izvještitelja Belamarića da se osnuje posebno tako ribarsko društvo za Dalmaciju. Tko je pročitao onaj govor, bili će se uvjerio, da se ova potreba čitu ne samo radi našeg gospodarskog napredka, nego dapače radi našeg obrazra pred stranim svjetom.

Naravno je, da će Savezu sada biti težko oživotvoriti ovu namislu, jer mu je „Savez“ sa osnućem „Ribarskog saveza“ zabilja trn u zdravu petu.

Uvršćujemo ovaj članak našed vrednog suradnika ali se u glavnom nemožemo složiti s njegovim izvodima: za nas je glavno da se počne.

Urednik.

Iz grada i okolice.

Iz Betine. Još od osnutka parobrodarske pruge Zadar—Tisno, osjećala se velika potreba, da bi parobrod migmored ticao i naše mjesto. Osoblje bilo je od potrebe, što je ovdje vrlo zgodan položaj za Zlosesljance i za putnike čak iz Kotara, koji imaju namjeru u Zadru ili u kojemu mjestu naših otoka, pak i za to, što je ribanje u k. državnog erara na Vranjskom jezeru u neposrednoj blizini, na Proseki. Nu na našu molbu ožigava ovoga još od lani bi na žalost ostade sve na papiru. Gosp. kapetani neće da pristanu skoro nikakav put uz našu obalu. Ako li kad u pristanu, dogodi se to, da putnici nemaju nijakove koriste već štete, pošto ovdaju prije iz Betine nego dodje parobrod iz Zloseslja, tako da putnici na mjestu da putuju u Zadru, moraju istim parobrodom u Šibenik. Ne dogadja se to samo putnicima na ovaj pruzi, nego su na isti način izloženi nepriliku i predmeti, koje narod odprema po ovim pruzam. Do koga je, neka i ovo napokon uredi.

Ples Hrvatske (pravaške) Čitaonice u subotu na večer priredjen u prostorijama iste i Hrv. Sokola vrlo je lijepo uspio i trajao do 5 sati u jutro. Bio je to baš fini ples, koji se odlikovalo, kao uvjek, krasnim toaletama, lepim odjelinama narodnim, a onda duhom pravog, iskrenog bratinstva među učestnicima, koji je preko ciele zabave vladao. — Sinoć na zadnju večer poklada opet je bila u družu zabavu.

Poklade su svršile, a moramo priznati ove godine u lipom redu, tako da nije požaliti nikakav nepriliku, nikakvo poremećenje po redak, nesluživo nešto, da se naša težak sve to bolje pribušava ljepeškoj skladnosti, i što je baš povaljno, i za čim bi moral ići i oni, koji se još nisu znali otreći nekih grubih navika preko štetne. Redarstvo je zbilja svojski nastojalo oko reda u šetnju glavnim ulicom, a mjere redarstvene ove godine poprimljene postigli su nas od indecentnih krabulja, kojih je prošlih godina bilo vidjeti.

Učiteljsko društvo za grad i kotar Šibenik imalo je u nedjelju, dne 6. t. m. u 11 sati u jutro glavnu godišnju skupštinu. Izabrani je bio čio dnevni red u najjepšem prouzoru, odobreni su bili računi i rad uprave, a onda se prešlo na izbor nove uprave. Predsjednikom je ponovno jednoglasno biran g. Dinko Sirović. Podpredsjednikom g. Fran Škarpa, tajnikom g. Josip Karadole, blagajnikom g. V. Marković, odbornicom gg. Vicko Belamarić, Anka Šulić i Antun Vlahović. — I ostale časti ostade nepronjemjene. Poprimljeni su za tim shodni zaključci za sve bolji napredak ovog društva.

Prvi seoski hrvat. Sokol u Mandalini imao je predproštu nedjelju svoju redovnu glavnu godišnju skupštinu u prisutstvu 56 članova. Pokane je odobren rad uprave i računi za g. 1909. prešlo se je na biranje uprave za god. 1910. Birani su: Ante Vučić Ivan starji, starješinom; Vice Mišura Matin, podstarješinom; Ante P. Vlahović, tajnikom i blagajnikom; Ivo Despot pok. Jakova, vodjom; Vice M. i Vučić Ante Ivani mladji, poslovodjama, a revizorima: Don. Dinko pl. vit. Mistura, Krste Pendjer p. Mije. — Bilo je.

Prigodom vjenčanja brata Vice Mrše s dražestom gromom, Ljubicom Vučić u Mandalini, a na predlog brata Marka Drezge davoraške I. seoskom hrvatskom Sokolu u Mandalini 51 K, a doprinješe slijedećim gospodama: Juraj Thaler, upravit. tvrdke O. Steinbeis 10 K, Milan Vučić 10 K, Marko Drezga 5 K, Niko Škocić 3 K, Marko Jakovljević 2 K, Mile Čoko 2 K, Josip Vrhovac 2 K, obitelj Mrša 6 K, Duma Tucak 2 K, Šime Belamarić 1 K, Jerko Belamarić 1 K, Andrija Vučić 1 K, Luca Pendjer 20 fil., Toma Pendjer 20 t., Duma Vučić 20 f., Ante P. Vlahović 4-40 K, Vučić Ante Ivan mladji, poslovodjama, a revizorima: Don. Dinko pl. vit. Mistura, Krste Pendjer p. Mije. — Bilo je.

Prigodom vjenčanja brata Vice Mrše s dražestom gromom, Ljubicom Vučić u Mandalini, a na predlog brata Marka Drezge davoraške I. seoskom hrvatskom Sokolu u Mandalini 51 K, a doprinješe slijedećim gospodama: Juraj Thaler, upravit. tvrdke O. Steinbeis 10 K, Milan Vučić 10 K, Marko Drezga 5 K, Niko Škocić 3 K, Marko Jakovljević 2 K, Mile Čoko 2 K, Josip Vrhovac 2 K, obitelj Mrša 6 K, Duma Tucak 2 K, Šime Belamarić 1 K, Jerko Belamarić 1 K, Andrija Vučić 1 K, Luca Pendjer 20 fil., Toma Pendjer 20 t., Duma Vučić 20 f., Ante P. Vlahović 4-40 K, Vučić Ante Ivan mladji, poslovodjama, a revizorima: Don. Dinko pl. vit. Mistura, Krste Pendjer p. Mije. — Bilo je.

Svinjska kuga uvedeno je ustanovljena u selu Progmet občine Trogirske na jednoj svinji Luke Papića Jurina.

Dramatsko društvo Corazza dat će u mjestnom kazalištu niz od dvanaest predstava početkom od utorka dne 15. o. m.

Izvoz drvlja celuloze i karbita. Jučer su odputovali, iza kako su nadopunili teret drvljem celulozom i karbitom parobrodi „Adrije“, „Jokay“ i „Tibor“, a danas odlazi „Metlicovitz“.

Izpravak. U br. 411 bilo je pogrešno donešeno, da gdje. Marica ud. Tomić u Knina prilaže „Ubožkom Domu“ K 1993. Međutim treba da stoji, da dotičnu svotu prilaže Petar Cesarac iz Knina.

Dopisi.

Makarska.

Pir. 2. veljače 1910. u 5 sati poslije pođene vječnica se dična pravašica i dražestna gospodjica Anka Rančić, kćerka vrlog rodoljuba Josipa Rančića trgovca i posjednika u mjestu, sa vrednim i čestitim pravašama gosp. Nikom Majstrovićem, upraviteljem ovađašnje paromilanske zadruge. Svak iz Makarske radovalo se ovom čestitom i sretnom dogodnjaju, jer ova naša mladlena kod svakog uživaju najveću ljubav i simpatiju. Vjenčani kumovi bijahu za nevjesta čest. gosp. načelnik Klarić, rođak iste, a za mladoženja g. dr. Ivan Majstrović, bivši pravaški zastupnik i rođak njegov. Poslije vjenčanja u crkvi, popraćeni velikom povorkom, prijatelji, znanci i svoja bijahu u kući otca mlađe nevjeste lijepi i prijateljski pogodčeni i nakon kratkog i veselog boravka, mladenci se odputiše, da se ukrcaju na 6 sati u parobrod za prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u čas sakupilo da ih pozdravlja, sveštdno čestito sretno vjenčanje i želi im dobar put. Veliko je bilo veselje i odrušenje u občinstvu, sve dok parobrod nije se do prvo putovanje za Rieku, Trst, Mietek itd. Silno množito popratilo je bila kod naše mladlene na most i puno se sveta u

Ako laž i omrknje, ali ne osvane. U 8.om broju "Dalmate" dopisnik iz Zlarina govoreć o sporu među načelnikom i gosp. Berakom, spominje, kako se je prije toga Šime, s jedne strane Šteao Šime Marin sa prečestnim kanonikom Mirićem, a s druge strane ja sa gospodinom Berakom, koji je Marinu petoprstu otresao.

Prozirna je namjera dopisnika: mene osumnjičiti. Zaboravio je, jadan nebiš, da laž ima svasvim kratke noge, pa gdje ruča da ne većera.

Što je Sior Šime trisku primio, to je moja nestarost. Ja uši luka, jeo, niti lukom vonja.

Da pak nazabere i "Dalmatu" kako njegov dopisnik hotomično, a baš nepametno i zlobno laže što o meni natuca, izlaknuti mi je, da ja nikada nisam došao ni u odnosaj ni u doticaj sa Gosp. Berakom. Nismo se nigdje ni vidjeli! Dakle? Ne poznamo se! — Samo sam ga — iako iz daljega, od kućice "Dalmatice" gdje smo se ja, Gospodin Vjekoslav Streljel i gosp. učitelj Belamaric bili sustavili — video u onoj masi onaj dan, potle nego je pljuska odzvonila. A ni sada ga nebih poznao!

Ja sam se pak to poslije podne od ure, ili od prije ili od malo, kasnije, uviek Šteao ne sa nepoznatim mi gosp. Berakom, nego sa gospodinom Streljem diljem s njime i sa gospodinom učiteljem Belamaricem, sve do vremena pljuske.

Zelim da ovo — ko što i jest — bude "surgell" ch'ogni uomo sgnani, a dopisnik nek se srami!

Fran Skarpa,
učitelj

Književnost i umjetnost.

Hrvatskim književnicima na znanje. Klub "Hrvatskih književnika" u Osieku ovim umoljava še pisece i izdavatelje knjiga, časopisa i novina, da bi poslali upravi klubu "Hrvatskih književnika" (Osiek, I. Gajev trg 4) po jedan primjerak svojih izdanja, koji će biti oglašeni na razpredelu mjesecišnih klubskih-zabavno-literarnih posjeća, a obsimre prikazani u prvoj klubskoj publikaciji, koja će se u skoro štampati kao zasebno izdanje. I izvorni hrvatski, rukopisi, fotografije, hrvatskih pisaca, autografi, slika i slično vrednost po razvratiti hrvatske knjige — dobro je došlo! Od prisijeljkih knjiga uredili će se klubskia čitaonica i knjižnica, kao i književni arhiv. Sve hrvatsko novinstvo umoljava se, da ovaj poziv u korist hrvat, knjige dobrostvo preštampa!

Lizin dobrnik.

(2) Talijanski od A. Fogazzara, Preveo D. Marko Vežić. Lopov se igrom na opesnu kartu zaurmo, kako će još koju kap izmuziti iz svojih žrtava, a osebico iz biednih Vicarelli, koje bi takodjer priješlo, i trošak ponovljene objave. Nu pošto igra nije pošlo za rukom, odlučim se, da odvazni doktor Angejo svaku podmri. Podjem licem „Santa Sofia“, jer sam znao da tamo stanjuje i napravom pod jednim mraćnim trijemom na zelenim vrtićima, štovanje ime: „Angelo Molesin, drugi tavan“. On je bio izašao na dvor, nu njegova gospodja, koja mi je sama glavom otvorila, netom naču moje imen, osigura me, da će se odvjetnik uput kući vrati i uvede me u malu dvoranici, u kojoj se njezina kćerka, curče kojih 13 godina, vrza oku veziva.

Po čistoj i turobojnoj sobici, po simetrično srednjem ono koju žalost pokućstva, pa najstrag na starome rahu gospodin mogao se razotkriti utjecaj, čedni, a u neke opto ponositi negdašnje neke proškosteni protančana imutka. Gospodja Molesin, sivkasta i ašetička prilika, ovečih obiju, na svome je obličju izpijakana kvi očito promiela četrdeset i pet godina uzraste krotkosti, sažeta pleća su jednako podložnosti i pridruženi je glas bez oduska, netom rieč, pujkini, golema globlost. Naprotiv je gospodjica ovisoka i štura, iznimnog i odvažnog izražaja, pronicave pameti i ustajlene volje, a opte nije bez neke smjeliosti u očima.

— Izvolite, gospoda če, ašetička ovčica, raznijestiv se i sama s svojom zgodu, da sjedne, skusit ruke, izpred sebe, prikupljaju bezazleno oko sebe haljine, a u pasu ukročena. Ja sam očima zvirkao po sobi a ona na prozor. Ova se ugodna zabava zategnje tri li do pet časa, kad gospodja, a da se nije ni razkrstila sa svečanom svojom pozom, kneknji prama kćeri:

— Je li Lizo, otac prije izlaska štogodi napominjao?

Djevojka, koja se jur i po više puta na svoju majku bila, zaledela pogledom nezadovoljstva, bit će u sigurno, što me nije na štenju uporala, saže se u ramenima, ljujnuv glavom, a niti što odgovori, niti sa veziva oči izdiže.

Nu, pomunjite gospodine, hajina li je oko radje, — majka će, da noktič ublaži moj ulisač. Taman je dar za oca joj, prilike andjela stražanina, jer se do u brzo primiče njegov imenjak. Nu Lizo, pokaži ovome gospodinu svoje vezivo.

Zažari se Liza koža živa glavnja, namrgodi se i izvadi dobrnik, nešto srebrne "kapulice"; to toliko da se provuće i da može po kakvu poslu što prije iz sobe šmignuti. Nu kad i onako meni sva ova mješanja jur dojadila, skočim se ja prije nje, saobčim, da ču se domala povratio i priupitam gospodju, gdje bih ja to po svaki način mogao naci njezinu mužu.

— Ne bili znala, odgovori ona. — Koja je ura Lizo?

— Dvie, osorljivo će Liza.

Mogli biste pokušati na okružnom suđisu. O šestoj objeduje. U ostalom ...

Netom majka proušti; "Mogli biste pokušati na okružnom sudisu", djevojka se svojim očima zaurija upravice na moje obuze, kao nakana proštit, što ja mislim. Ni po jedan način nisam mogao dokučiti u što će taj pogled i odoh, a da me one nije ni počastila svojim pozdravom.

Na okružnom sudisu jedan me poslužnik, kod koga sam se priupitao za Molesinu, pogleda čak i ne umiljatim pogledom, drugi se, netom naču, zacerlik. Malo me po pomalo utvrdiš, da se po višoj odluci, dobrim je zemana, gospodin Molesin ne smije smicati po okružnom sudisu. U jedne je zemane zalazio po službenom poslu ili zbogu dražba. Nit je odvjetnik, niti je doktor ili dajbudi što drugo; nije ni zavirio na vrata sveučilišta. Ako ga želiš iznaći, potradi se ciglo o trećoj uru o u kavani „Socrate“. Sad mi se prizdiha da sam povratio končić pogledu gospodice Lize i razlogu, s koga se bajni prije podpisiva „D. Molesin“. Sad mi se prizdiha da sam povratio končić pogledu gospodice Lize i razlogu, s koga se bajni prije podpisiva „D. Molesin“. Upitum se do kavane „Socrate“, da ga scépam, zamario bih se i do „Ponte di Brenta“.

Celava glava, crvena i žuta mahrama, koštanjavaj haljefak unutri su oni, u buljiku, cikom u vrata. Prije nego će se mašiti pred njim pristavljenje kave, Molesin upijlio i pomjivo obamjeru dva „biacola“ da se osigura koji je dulji i da ga probere.

(Nastavak slijedi.)

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Dva dječaka

jedan od 16 a drugi od 17 godina, koji su uz punku školu također svršili i poljodjelski tečaj

traže službu

u kojem dučanu, reštauracijsku ili slično, sa podpunom obskrbom uz umjerenu plaću. Isti govore hrvatski razume ponešto i talijanski.

Obratiti se uredništvu.

2-6

Preporučivamo — tumača

hrvatskog, talijanskog, njemačkog i českog jezika za prevede, podučavanje i dopisivanje. Naslov u tiskari.

4-6

PREDUJAM daje

za c. k. državne činovnike, činovnike poglavarske, profesore, respektante finanije, kancelarske pomoćnike, učitelje, časnike (počasni od kapetana i razreda napred) te imirovjenika u obice ne prediležećim place bez jamstva za vreme od 10 do 50 godina uz 5% ukamčenja tvrdka

H. WOSAHL

bankova poslovница.

Prag, Kengl. Weinberg 236.

5

Veliko skladište gotovih odiela za gospodu

Saison 1909-1910

Pio Terzanović * Šibenik *

Javljam štovanom gradjanstvu, da mi je ovih dana prijedala od jedne glasovite krojačnice velika kolikoča gotovih odiela i kaputa za gospodu. Ova se odiela osobito odlikuju radi izvanredno elegantna kroja i umjerenosti ciena, tako da sam u mogućnosti svakom zahtjevu udovojiti.

Preporučujući se bilježim se veleštovanjem

18./IX.—18./III.

o Minlos sevom Prah za Pranje

Kao što i on visi na tom Milijon

veli poznati i uvaženi kelintič industrije sapuna

gosp. Dr. C. DEITE u Berlinu, da posjeduje ve-

liko slijedeće prednosti:

veće od sapuna ili sode i sapuna.

bez da djeluje štetno na rublje.

Minlos sev prah za pranje

je prema tome najbolje

sredstvo za pranje rublja; stiti laneno tkanje mo-

gućim najboljim načinom, jeftino je i daje

sajnju bjeloču i podpunu bezmirisnost.

Zamotak od 1/2 kg. stoji samo 30 filira.

Dobiva se u drogerijama, trgovinama kolonijalne

robe i slično.

Engros kod L. Minlos, Beč I.,

Möllerbastie 3.

5-14

Prva parna tvornica
za bojudisanje, pranje i kemičko
čišćenje odjeća na suho

M. DOMIĆA

Split, br. 355.

Prinjam se odjela za kemičko čišćenje kao: obična, uresna, za štenju, kazalište i plesove. Osim toga zastore, prostrane, rukavice, osim toga id, razmjeri se sve u cijelini čisti se sa

strojno „UNIVERSAL“.

Isto tako parno bojudisanje gore navedenih predmeta.

Preporuča se svakome ovo zgodno i koristno poduzeće.

Za Šibenik prima i predaje:

JULIO RAGANINI

1.IX.

Glavna ulica.

Objava.

Čast mi je javiti p. n. občinstvu, najskoli trgovcima i obrtnicima, da sam namjeno doskora otvoriti ovdu prvu ovakove vrsti na našem jugu

Tvornica papirnatih vrećica

za trgovacku porabu.

Na to sam se odlučio i s razloga, što se je dosle iz ovakove stvari moralo naše občinstvo obratiti u pokrajine i poduprati svojim novcem tudižu poduzeća.

Moja tvornica papirnatih vrećica bit će uređena sasvim po zahtjevima moderne tehnike i biti će snabdjevana sa onim raznolikim materijalom, što zasjeca u ovaj obraz.

Prima tomu očekujem, da cu u ovom poduhvat bit izdaha podpomozen t. j. počasni cijenjenjem narucubama iz svih zemalja, gdje je našeg naroda.

Šibenik, 21. listopada 1909.

Ante Zorić

trgovac i posjednik.

27

Hrvatska

vjeresijska

banka

Podružnica

Šibenik.

Dionička glavnica — K 1.000.000

Pričuvna zaklada i pritiči K 150.000.

CENTRALKA DUBROVNIK —

Podružnica u SPLITU i ZADRU.

Bankovni odjel

prima uložke na knjižice u konto kreditu u ček prometu; eskomptuje mijenje.

Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrednine. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete

Mjenjačnica

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, začinjice, srečke, valute, kupone. Prodaja srčaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod zdržavanja. Revizija srčaka i vrednostnih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

Zalagaonica

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, dragi kamienje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

92-53

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano K 5.—, a uvezano K 6.—, nabavlja se kod „Hrvatske tiskare“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

VLADIMIR KULIĆ

Jedina hrvatska
tvornica voštanih
svieća na paru.
Šibenik (Dalmacija).